A°. 1843. VRIJDAG den 29. December. N°. 159.

Utrechtsche PROVINCIALE EN STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouderen der stad Utrecht verwittigen de goede Burgerij bij dezen, dat door Heeren Regenten der stads Aalmoezeniers- of algemeene Armenkamer, *in persoon* op Dingsdag den 2. Januarij aanstaande, ten behoeve der armen van welgemelde kamer, zal geschieden, verzoekende een ieder, om milde gaven uit te reiken; en daarmede het voormelde Armbestuur in staat te stellen, om gedurende dezen winter aan de armen der gezegde kamer extra uitdeelingen van voeding en dekking te kunnen doen.

Utrecht den 18. December 1843.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd
N. P. J. KIEN.
Ter ordonnantie van denzelven
W. G. v. DIJK *L. S.*

ITALIE.

ROME 12. Dec.

De beroemde zangeres mevr. *Catalani*, die gedurende 22 jaren de meeste steden van Europa heeft bezocht, en concerten gegeven, is na eene korte ziekte, op hare villa, bij Sinigaglia (Romeinschen Staat), in den ouderdom van 59 jaren, overleden. Mevrouw *Angelique Catalani* was geboren in 1784 te Sinigaglia. Zij deed haar eerste debut op den Schouwburg te Venetie, op haar 15° jaar, en verliet het tooneel in 1831. Zij is gehuwd met een Franschman, den heer *de Valabrègue*, geboortig uit Bourgogne, die in 1828 overleed, en bij wien zij 3 kinderen heeft. Zij laat een vermogen na van 8 millioen 300,000 fr.

ANCONA 16. Dec.

Wij hebben berigten uit Athene van den 10. dezer. De nationale vergadering had eene commissie benoemd, om het ontwerp van eene staatsregeling op te stellen en voor te dragen. Twee derde gedeelte dezer commissie bestaat uit mannen, die voor den Koning de hoogste achting koesteren, en tevens de vrijheid der natie niet uit het oog zullen verliezen. Men heeft de beste verwachting van deze commissie. — De verbanning van den dichter *A. Soutzos*, heeft veel opziens verwekt. In de zitting van den 6. Dec. hebben de heeren *Metaxas* en *Londos* gezegd, dat de ministers hem slechts geraden hebben, Athene te verlaten, ten einde oproer voor te komen.

TURIN 14. Dec.

Van hier zijn bevelen naar Genua gezonden, om zoo spoedig mogelijk een eskader uit te rusten en naar Tunis te zenden. Men beschouwt eene vredebreuk tusschen ons hof en Tunis als onvermijdelijk. — Er wordt eene drukke briefwisseling gevoerd tusschen de hoven van Frankrijk, Oostenrijk, Napels en Sardinien, nopens de Spaansche zaken. De markies *Pallavicini* is voor eenige dagen als koerier naar Weenen gezonden. Ons hof voegt zich ten dien opzigte geheel bij Oostenrijk.

SPANJE.

MADRID 20. Dec.

Men spreekt bijna niet meer van het plan van ontbinding of van prorogatie der Cortes. Het ministerie vleit zich, dat hetzelve door eene meerderheid ondersteund zal worden, die het in staat zal stellen, zich zonder ontbinding der Kamers staande te houden, vooral daar de meerderheid van de Kamer door 9 afgevaardigden van Katalonie, alle tot de gematigde partij behoorende, en 6 afgevaardigden van dezelfde opinie, te Corona benoemd, versterkt is.

— Het gerucht loopt, dat de heer *Olozaga*, Madrid verlaten heeft; men zeide heden, dat hij naar Lissabon gevlugt zou zijn.

— De deputatie van het Congres heeft zich heden naar het paleis begeven. De heer *Martinez de la Rosa*, president der deputatie, heeft het woord gevoerd, en gezegd, dat het voorgevallene in het paleis, in den avond van den 28. Nov. de natie met verontwaardiging vervuld heeft, en dat het Congres, de getrouwe tolk van de bevolking, hem belast heeft te verzekeren, dat men dagelijks waakzamer zal zijn tot het staande houden en verdedigen der constitutioneele troon, en van de persoon van H. M. Hierop heeft de Koningin geantwoord, dat zij op de medewerking van het Congres tot het beschermen der waardigheid van den troon, overeenkomstig de Constitutie, waaraan het trouw gezworen heeft, rekende, en dat de Cortes van hunne zijde op haar konden staat maken, tot het in stand houden der wetten en nationale inrigtingen.

— 3 pCt. 25⅞; 5 pCt. 20 (met 5 Coupons en ½ jaar intrest verschenen); Loopende Schuld 5⅛.

DUITSCHLAND.

WEENEN 19 Dec.

De Beijersche gezant heeft eergisteren, in eene bijzondere audientie bij den Keizer, de goedkeuring van zijnen Souverein overhandigd nopens het huwelijk van den aartshertog *Albrecht* met de prinses *Hildegarde*. De doorluchtige bruidegom zal in de volgende maand, in begeleiding van zijnen vader, den aartshertog *Karel*, zich naar Munchen begeven, om een bezoek bij de doorluchtige bruid af te leggen.

— Z. K. H. de aartshertog *Stephen* zal nog in deze maand Weenen verlaten, om zijnen hoogere betrekking te Praag te aanvaarden. Een gedeelte van zijnen hofstaat is reeds derwaarts vertrokken.

— De aardbevingen te Ragusa hebben zich in deze maand aldaar herhaald. In den nacht van den 1. Dec. waren de schokken zoo hevig, dat de inwoners uit hunne bedden sprongen en hunne huizen verlieten. De schokken gingen van een donderend geraas vergezeld.

— 5 pCt. 111; 4 pCt. 100⅞; 3 pCt. 76.

BERLIJN 25 Dec.

Gisteren avond 7 ure heeft de plegtige inzegening van het aardsche overschot van Z. M. Koning *Willem Frederik* graaf *van Nassau*, in hoogstdeszelfs paleis, in tegenwoordigheid van HH. MM. den Koning en de Koningin, van prins en prinses *Frederik der Nederlanden*, van de Leden van het koninklijk huis en van de eerste militaire en civiele beambten, plaats gehad. Deze godsdienstige plegtigheid werd door den hofprediker Dr. *Ehrenberg* verrigt, die daarbij eene gepaste aanspraak deed, waarin hij de deugden van den overledene aanhaalde, en zeide, dat dezelve hem bij het nageslacht eenen onsterfelijken roem verzekerden.

Om 10 ure werd het lijk, op verzoek van prins *Frederik der Nederlanden*, in stilte vervoerd. De militaire eskorte werd door den prins *August van Würtemberg* gekommandeerd. De trein werd geopend door de garde dragonders, daarop volgden de garde du Corps, de bedienden van Z. M. te voet voor den lijkwagen, die met 8 paarden getrokken werd, met zwarte dekken omhangen. Onmiddelijk achter den lijkwagen volgden Z. M. de Koning met de prinsen *Frederik der Nederlanden* en *Albert* in eene koets, de verdere koninklijke prinsen, enz. De trein werd besloten door de garde Kurassiers en garde Ulanen. De togt ging statig de stad uit en naar de plaats, alwaar het lijk ingescheept werd, om naar Hamburg en vervolgens naar Nederland te worden vervoerd.

Na deze plegtige vervoering is Z. K. H. prins *Frederik der Nederlanden* naar 's Hage vertrokken.

ENGELAND.

LONDEN 25 Dec.

Het hof heeft den rouw voor 10 dagen aangenomen wegens het overlijden van den *graaf van Nassau*.

— Men verzekert, dat de waarschuwing den hertog *van Bordeaux* gedaan, dat het Engelsche kabinet ongaarne de talrijke bijeenkomsten aan zijn hôtel zag van onderdanen van eene bevriende mogendheid, het plan, van den hertog, om lang in Londen te blijven, heeft doen veranderen.

— De werklieden in de steenkolenmijnen van Durham willen hun werk staken.

— De agenten van het Spaansche gouvernement hebben aangekondigd, dat de betaling der renten der 3 pCt. met den 1. Januarij zal plaats hebben.

— In *the Morning-Herald* leest men: »Men schrijft ons uit Rio Janeiro, dat de Engelsche marine een slavenhaler heeft genomen, welke van Angola kwam, en 400 negers aan boord had, zoodanig tegen elkander gepakt, dat het eene enkele levende massa vormde. Gedurende 21 dagen had men hun niet vergund versche lucht te ademen. Toen men hen er uithaalde, waren er 10 dood, die in 2 dagen tijds waren gestorven. De toestand van deze menschen was betreurenswaardig; de meeste konden naauwelijks zich staande houden.

FRANKRIJK.

PARIJS 26 December.

De leden van de Pairs-Kamer zullen zich heden in de conferentiezaal vergaderen, om te loten voor de deputatie van 12 leden, die den koning morgen tegemoet zal gaan.

— De 5 leden van de Kamer der afgevaardigden, die door hunnen ouderdom op het voorzitterschap aanspraak hebben, zijn: de heer *de Gras Préville*, in 1755 geboren; de heer *Dupont* (*de L'Eure*), in 1765; de heer *Laffitte*, in 1767; de heer *Basse*, in 1768 en de heer *Saper*, in 1769 geboren.

Het schijnt, dat het kabinet eindelijk een besluit genomen heeft omtrent het voorzitterschap van de Kamer. De heer *Dupin Aîné* had oogenschijnlijk ook de meeste kansen; hij zal de kandidaat van het ministerie zijn.

— Uit Toulon schrijft men van den 20 dezer: De troepenbewegingen naar Afrika houden voortdurend aan; dagelijks vertrekken er detachementen infanterie naar Algiers. Het schijnt, dat het gouvernement tot nog toe niet voornemens is het effectief getal van het bezettingsleger te verminderen.

— *Abd-el-Kader* heeft wel is waar zijne magt en invloed verloren, maar de Arabieren zijn nog niet geheel en al aan onze overheersching gewoon, en zij zien dezelve niet als bestendig aan; men moet

dus aan de inboorlingen nog bewijzen leveren, dat Frankrijk geen plan heeft, ooit deze bezitting op te geven.

— Uit Tunis schrijft men den 26 November, dat de Beij de hoop koesterde, dat de hertog *van Aumale*, op zijne reis van het eiland Malta naar Algiers, een bezoek te Tunis af zou leggen. Hij moest zelfs reeds de aanzienlijke som van 1,300,000 piasters gebruikt hebben, om aan den franschen prins eene aller prachtigste receptie voor te bereiden, toen hij vernam, dat zijne verwachting te leur gesteld was.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 27. Dec.

De algemeene vergadering van deelhebbers der Holl. IJzeren Spoorweg-Maatschappij heeft heden plaats gehad. De houders van 465 aandeelen, vertegenwoordigende 124 stemmen, waren aanwezig. De Ingenieur-Directeur *Conrad* deed een verslag van hetgeen er in den loop van dit jaar verrigt was.

Men heeft er zich bijzonder op toegelegd, om een bekwaam personeel van Hollandsche machinisten te vormen, en eene nieuwe organisatie van den geheelen dienst daar te stellen, die de beste resultaten voor den geregelden en zuinigen gang van zaken aanbiedt.

De locomotieven hebben sints de opening van den spoorweg tot 1o. December dezes jaars 386,124 Nederl. mijlen of omtrent 77,000 uren gaans afgeloopen. In dat tijdvak zijn er 1,515,935 reizigers vervoerd, zonder dat aan iemand van dezelve eenig noemenswaardig ongeval is overgekomen.

Ten slotte bemerkte de spreker, dat het vervoer van reizigers, sedert de voortzetting van de exploitatie tot 's Gravenhage, tot den dag van gisteren, heeft bedragen 27,054 reizigers, zijnde genoegzaam het dubbele van December des verleden jaars.

LEEUWARDEN 24. Dec.

Heden morgen kwart voor 7 ure, werden de ingezetenen dezer Stad plotseling gewekt door het geroep van brand. Deze was ontstaan in het gebouw der Latijnsche School, en wel in het lokaal, boven de Bouwkundige Teekenschool, waarin van Stads wege onderwijs in het Handteekenen wordt gegeven. Gelukkig, dat dit ongeval zoo spoedig door de buren ontdekt werd, dat de vlammen zich enkel tot dit lokaal bleven bepalen, daar men dezelve door tijdig aangebragte hulp weldra bluschte. Men houdt het er voor, dat er vuur gevallen was in de turfmand, die den ganschen nacht gesmeuld moet hebben, en eindelijk, nadat de houten vloer doorgebrand was, dreigde zich aan het gansche gebouw mede te deelen. De schade is dus gering in vergelijking van het gevaar, waarin het gansche gebouw verkeerde.

BOLSWARD 22. Dec.

De Raad dezer Stad heeft eene verordening daargesteld, ten doel hebbende om publieke veilingen van Manufacturen, Glas- en Aardewerk en andere ongebruikte goederen, door Vreemdelingen en Inwoners van andere plaatsen, binnen deze Stad, nu en dan gehouden wordende, in het vervolg te keer te gaan; en zulks ter bescherming van eigen ingezetenen der Gemeente, die zoodanige artikelen verkoopen.

UTRECHT 28. December.

Uit Amsterdam en elders vraagt men ons bij herhaling naar de prijzen der plaatsen, enz. van den Rijn-Spoorweg. Wij vernemen, dat de plaatsen zijn bepaald 1e klasse *f* 1,80; 2e klasse *f* 1,40 en 3e klasse *f* 0,90. De vracht der goederen zijn beneden 5. Ned ponden 20 cents; 10 Ned. ponden 30 cents; 20 Ned. ponden 40 cents, enz. De tarieven zijn gratis bij de Directie verkrijgbaar.

— Den 26. dezer, heeft de Maatschappij in het algemeen, en de Hooge Raad in het bijzonder, een treffend verlies geleden, door het afsterven van den Edel Hoog Achtb. Heer, Mr. *E. R. van Nes van Meerkerk*, lid van genoemden Hoogen Raad; een man, die wegens zijn braaf karakter en zijne uitgebreide kundigheden in ruime mate de achting genoot van allen, die hem kenden.

— Naar men verneemt, zal het in de vesting Breda, onder kommando van den majoor *van Geen* in bezetting liggende derde bataillon grenadiers en jagers, op den 1. Mei aanstaande van daar naar Delft vertrekken, om aldaar garnizoen te houden, zullende gemeld bataillon in eerstgenoemde vesting worden vervangen door een der bataillons onzer linietroepen.

— Aan het Athenaeum Illustre te Amsterdam is het getal ingeschreven Studenten 155, namelijk: 121 aan het Athenaeum, 7 aan het Luthersch Seminarium, 22 aan dat der Doopsgezinden en 5 aan dat der Remonstranten.

— Vrijdag jl. heeft de commissie uit de *maatschappij der Nederlandsche letterkunde* ter oprigting van een gedenkteeken voor wijlen den hoogleeraar VAN DER PALM, in de Pieterskerk te Leiden, het nu voltooide gedenkteeken ter goedkeuring in oogenschouw genomen; hetzelve heeft volkomen aan hare verwachting beantwoord, waarop zij de vervaardigers, de heeren *L. Roijer* en *M. G. Tetar van Elven*, heeft dank betuigd.

Op het voetstuk, in den vorm eener tombe, uit licht blaauw marmer, in eenvoudigen stijl vervaardigd, prijkt het wit marmeren borstbeeld des beroemden hoogleeraars, naar de schilderij van *Hodges*, en een in was geboetseerde medaillon gevolgd. Het voetstuk is voorzien van een toepasselijk opschrift in de Latijnsche taal, vermeldende *van der Palm's* naam en de maatschappij der Nederlandsche letterkunde als stichteresse; voorts het koninklijk huis en de burgers van Nederland, uit wier bijdragen het werd opgerigt. Het is omgeven van eene nis in Gotischen stijl, overeenkomstig met dien van het kerkgebouw, en wordt in een daaraan geëvenredigd ijzeren hekwerk besloten.

— Van den Helder schrijft men ons van den 26 Dec.: »Alhier liggen zeilree Z. M. brik de Haai, kapt. luit. ter zee *H. A. Schuit*, en Z. M. brik de Lansier, luit ter zee 1 kl. *Boudewijn Bastiaanse*. Eerstgemelde vertrekt over de Kaap de Goede Hoop naar Batavia, en de laatstgenoemde naar de kust van Guinee. Zoodra de wind gunstig wordt, zullen dezelve dadelijk zee kiezen.

»Met 1. Februarij zal van hier naar Japan vertrekken Z. M. fregat Jason, aan boord hebbende als Neêrlandsch commissaris den generaal-majoor *Nepveu*.

»Op gisteren is alhier ontbonden *de 5. divisie van 't Algemeen depôt No. 33*, en zijn de officieren en manschappen naar hunne bestemming vertrokken. Dit korps is door Z. M. opgeheven met het einde van dit jaar; de derde divisie had alhier ruim 14 jaren in garnizoen gelegen.

»Op gisteren is alhier aangekomen de majoor *de Beer Portugael*, commanderende het personeel der artillerie alhier. Genoemde hoofd-officier zal met 1 Januarij het kommandement dezer plaats overnemen van den heer kolonel *de Steiger*, die door Z. M. op pensioen is gesteld.

»Volgens particuliere berigten, zal den 15 Oct. van Batavia naar Nederland vertrekken Z. M. corvet Argo, kommandant kapt. luit. ter *zeeden Berger*, welke bodem alhier zal moeten binnen vallen."

PROVINCIALISME. PROVINCIALE STATEN.

Onder het geen bij eene Grondwetsherziening zou moeten afgeschaft worden, noemen velen de verdeeling des rijks in provincien: zij willen in plaats daarvan groote departementen, gelijk onder de Fransche overheersching bestonden. Meer eenheid en minder kostbaarheid van het bestuur zullen daarvan, zeggen zij, de gevolgen zijn. Of die gevolgen niet welligt zouden uitblijven, willen wij niet onderzoeken; maar er is iets, dat zij voorbijzien, namelijk, dat het hier niet aankomt op het vestigen van een nieuwen, maar op het verbeteren van een bestaanden staat.

Wat bestaat, moet niet, omdat het bestaat, blijven bestaan. Dood hout, dorre takken neemt de tuinman weg; doch takken vol kracht en leven spaart hij, om niet den boom in het leven te kwetsen. Zoo doet ook de staatsman wat verouderd is, doet hij te niet, hoe eer hoe beter; maar hij slaat de hand niet aan instellingen, die nog diepe wortelen hebben in de denkwijze des volks: want dezulke laten zich zelden zonder tegenstand en schokken afschaffen, en verdienen in allen gevalle boven andere, overigens in alle opzigten betere, den voorkeur, juist omdat zij aan het volk eigen zijn geworden. Staatsinrigtingen zijn geene kleederen, die men naar goedvinden iemand kan doen aanschieten en uittrekken. De wetten kunnen zich zelve niet uitvoeren; op de personen meer nog dan op de wetten komt het aan; het is dus van groot belang, dat de burgers met hunne instellingen bekend, daaraan gewend en gehecht zijn, daarin vertrouwen stellen: dat alleen verzekert derzelver goede werking en bestendigheid.

Men kan niet met de wetten tegelijk den geest des volks veranderen. Men kan met éene pennestreek de provincien uit de Grondwet schrappen, maar niet de ingenomenheid met eigen gewest uit de gemoederen der Nederlanders. Die ingenomenheid is ook niet, zoo als soms beweerd wordt, gevaarlijk voor het Vaderland: want zij gaat niet noodwendig gepaard met onverschilligheid of haat jegens de andere gewesten. Integendeel, wie eenigzins nadenkt, ziet in, dat de belangen van zijn gewest onafscheidelijk verbonden zijn met die van den Staat, waarvan het een deel uitmaakt, dat de welvaart van elk deel evenzoowel gevolg is als voorwaarde van het welzijn des geheels; hij kan dus, ijverende voor zijn gewest, de belangen van het Vaderland niet gering achten. *Provincialisme* zal, zoo men de burgers slechts doet inzien, dat het belang van hun gewest en van het Vaderland wezenlijk één is, en de Hooge Regering dat denkbeeld niet feitelijk logenstraft, leiden tot *Patriotisme*. Maar declamatien tegen het provincialisme baten niets, vooral niet als zij, gelijk meest het geval is, niets dan provinciaal belang beoogen en strekken, om de achterstelling van het eene gewest beneden het andere te verdedigen. Spot vooral met dit *zwak* onzer natie, gelijk men het noemt, is misplaatst, verbetert niet maar verbittert.

't Provincialisme moet behouden blijven, moet zelfs versterkt worden. Dat is meer waard, dan de door sommigen begeerde wijzigingen der Grondwet naar uitheemsche staatsinrigtingen of naar de theorie van eenig leerboek van het staatsregt.

De provinciale geest kan onbegrijpelijk veel tot algemeen nut tot stand brengen; de ingezetenen doen gaarne opofferingen, als zij zich dagelijks met eigen oogen kunnen overtuigen, dat het geen zij opofferen, nuttig wordt besteed. Ontneemt Drenthe een eigen bestuur, en wat zal er worden van een zooveel belovend gewest? één enkel arrondissement, welks belangen achterstaan moeten voor die van het overige van het departement. Deszelfs ontwikkeling zal dan gestuit zijn. De vereeniging zal voor het zwakker gewest gelijkstaan met eene inlijving: daar elk zijn belang zoekt te doen gelden, zal het belang van het sterkere gewest steeds bovendrijven. In het departementaal bestuur zullen wantrouwen en afgunst voorzitten, en verlammend werken.

Onze provinciale Statenvergaderingen zijn een sieraad onzer staatsinrigting: zij kunnen oneindig weldadig worden voor de provincien, en, welverre van de algemeene rijksbelangen te schaden, ontbreekt het haar nog aan genoegzame magt, is er nog te veel centralisatie.

't Was een gelukkig denkbeeld, die Statenvergaderingen tevens tot kiescollegien te maken ter benoeming van de vertegenwoordigers der natie. Zulke Statenvergaderingen, zulke achtbare kiescollegien kent men in andere landen niet, en er zijn verstandige en gematigde vreemdelingen, welke ons die instellingen benijden.

Sommigen meenen, dat het bij de keuzen, door de Staten provinciaal gedaan, veel te rustig, te ordelijk toegaat. Deze behooren tot de bewegingspartij, en willen ook beweging in het verkiezingswerk gebragt hebben. 't Is waar, de prov. staatsleden brengen hunne stemmen uit, ieder voor zich, met kalmte, vrij van partijhaat en partijwoelingen. Maar dat is het juist, wat veranderd moet worden. 't Werk wordt te slaperig verrigt. Bij de verkiezingen moet leven, beweging, opschudding zijn; er moet onrust en gisting in de gemoederen heerschen; de hartstogten moeten bruissen, koken, nu en dan uitbarsten. Dat wekt het volksleven op, dat geeft energie aan het nationaal karakter. Daarom wil men onze eenigzins flegmatieke natie het kostelijke geschenk van *regtstreeksche verkiezingen* opdringen. Men wil eene grondwetherziening doordraven, vooral om eens te beproeven, of het niet mogelijk is, ons constitutioneel leven te verjongen, te bezielen en tot zulk eene hoogte op te voeren, dat het, even als in Engeland, in kabalen en kuiperijen, in burgerveeten en vechtpartijen zijne kracht ten toon spreide, en de stemgeregtigde burger in zijne stem eene koopwaar bezitte, die hij, in onzen tijd van schrale verdiensten, aan den meestbiedende voordeelig kan afzetten.

Assen 25. Dec. 1843.

BOTER te Leiden den 23. Dec. 1843.
Van 24 tot 7 à 28 gulden.

Bijzondere Berigten.

»*Parijs* 26, *Dec*. Er werden heden weinig zaken gedaan, evenwel zijn de fondsen eenigzins gerezen. Genoteerd 5 pCt. 123,30 à 35; 3 pGt. 81,50 à 55; Nap. 106,60; Rom. 104 ¹/₄; Sp. Act. 28¹/₄; Port. 44¹/₈. De 3 pGt. waren om 4 ure na de beurs 81,57¹/₂.

»Er heeft heden morgen vroeg reeds eene vereeniging der leden van het kabinet op het kasteel der Tuilerien plaats gehad, om de laatste lezing van de troonrede aan te hooren. Vrijdag ll. had de eerste lezing plaats gehad, maar er waren vele aanmerkingen op het werk van den heer *Villemain* gevallen, die de troonrede had geredigeerd, zoo dat er verscheidene veranderingen in dezelve zijn gemaakt. Men zegt, dat dezelve evenwel weinig belangs bevat behalve de paragraaf, waarin over den reeds gevorderden ouderdom van den koning en over de noodzakelijkheid, om de positie van den aanstaanden regent thans te bepalen, wordt gesproken. Dit laatste is vooral eene moeijelijke kwestie voor het ministerie, en hetzelve weet nog niet op welke eene wijze dit ontwerp de Kamer aan te bieden. Het kabinet is bevreesd, dat de Kamer dit ontwerp niet goed zal ontvangen, en hetzelve daarom eene nederlaag voor het ministerie zoude kunnen ten gevolge hebben. De kwestie, betrekkelijk het bezoek van eenige legitimistische afgevaardigden, bij den hertog *van Bordeaux* te Londen afgelegd, is voor het kabinet insgelijks een steen des aanstoots; men gelooft echter, dat de heer *Guizot* dit punt liever onaangeroerd zal laten, omdat de legitimisten anders te veel opposant zouden worden, en soms, vereenigd met de linkerzijde van de Kamer, voor hem lastig zouden kunnen worden.

»De politie neemt allerlei maatregelen van voorzorgen tegen de opening der Kamers op morgen; bijna alle huizen, welke digt bij de vergaderzaal zich bevinden en slechts eenigzints verdacht kunnen zijn, zijn heden morgen onderzocht.

»Verscheidene forten om Parijs zijn reeds door militairen bezet. Op de wallen van het nieuwe fort van Vincennes worden kanonnen geplaatst.

»Al de leden van het gezantschap naar China zijn thans gekozen. Het vertrek van de stoomboot Archimede, waarmede hetzelve naar het Chinesche rijk zal worden overgevoerd, is op den 15. Januarij aanstaanden bepaald.

»Brieven uit Madrid van den 20. melden, dat de heer *Olozaga* Madrid stellig verlaten heeft, en den 16. Estramadura was gepasseerd, begeleid door slechts een paar bedienden, en dat hij dus reeds in Portugal zich kon bevinden. Men heeft echter nog geen officieel berigt van zijne vlugt ontvangen."

AKADEMIE TE DELFT.

Bijzonder fonds der Octrooi-Regten.

In N° 244 der *Arnhemsche Courant* van 9 December 1843, lazen wij een artikel *over de Akademie te Delft*, voornamelijk met betrekking tot de middelen, welke men ter dekking van de onkosten dezer instelling heeft aangewend.

Na te hebben uitgeweid over het bezigen der Oost-Indische fondsen tot het vinden dezer onkosten, komt de schrijver tot het punt, dat hij zich, blijkens het hier bovenstaande opschrift van het artikel, voornamelijk ten doel stelde, dat men uit het fonds der octrooiregten gelden heeft gebruikt, om het nog ontbrekende aan te vullen, en zegt hieromtrent woordelijk het volgende:

»Het heette, dat de Delftsche school aan den Staat »geen geld kostte. Maar waren dan die octrooi-regten »geene gelden van den Staat? Behoorden zij niet aan »het rijk, dewijl men die afzonderlijk bestuurde? Aan »wien behoorden zij dan? En waren zij een eigendom »van den Staat, waarom verklaarde men dan vroeger, »dat de Delftsche school aan het rijk niets koste?

»De Minister beweerde, het regt te hebben, om uit »dat fonds, eene dergelijke uitgave te doen op grond »van artikel 9 der wet van 25 Januarij 1817. De »woorden van dat artikel zijn genoegzaam, om den »Minister te wederleggen. Wat, immers, lezen wij »daar? » »van de regten, bij het verkrijgen van octrooi » »te voldoen, zal eene afzonderlijke rekening worden » »gehouden, en het provenu zal worden aangewend, » »tot aanmoediging van kunst en volksvlijt, door het » »toekennen van premiën, belooningen, enz." De »wet gaf dus de bepaalde wijs aan, hoe zij kunst en »volksvlijt uit dit fonds wilde aanmoedigen: *door het »toekennen van premien en belooningen*. Bijzondere »personen wilde zij te gemoet komen: geenszins eene »onderneming als die te Delft mogelijk maken, zonder »contrôle der vertegenwoordiging."

In hetgeen de schrijver hier op de aangehaalde woorden der boven vermelde wet laat volgen, begaat hij eene verregaande dwaling, en het komt ons voor, dat zijne uitlegging zoowel met den letter als met den geest der wet strijdig is.

Het is voorzeker een zeer consequent beginsel, dat de gelden, die van het verkrijgen van privilegien in ondernemingen van nijverheid betaald worden, weder tot het bevorderen van kunst en nijverheid worden aangewend, en het was dan ook dit beginsel, waarvan men bij de uitvaardiging der wet van 25 Januarij 1817 is uitgegaan. De schrijver van het artikel in de *Arnhemsche Courant* nu wil deze aanmoediging van kunst en volksvlijt binnen uiterst enge grenzen beperken. Hij wil dezelve alleen in uitsluitend tot het toekennen van premiën en belooningen bepalen, en tracht het te doen voorkomen alsof de wetgever hierop *alleen*, met uitzondering van alle andere middelen, die ter bereiking van dit doel konden dienen, het oog had gehad.

Al aanstond echter moet het bij eene eenvoudige lezing in het oog vallen, dat juist het door hem aangevoerde artikel 9 der bedoelde wet genoegzaam is, om zijne redenering te wederleggen. Immers daar lezen wij duidelijk: »het provenu zal worden aangewend tot »aanmoediging van kunst en volksvlijt, door het toe»kennen van premiën, belooningen, enz."

Blijkt nu hieruit, dat de wetgever bedoelde, dat dit provenu *uitsluitend* tot het toekennen der op gedachte premiën en belooningen zouden aangewend worden? Voorzeker neen, want anders mag men vragen, wanneer *alleen* deze soort van uitgaven bedoeld werden, de uitdrukkelijk in de wet worden genoemd, waartoe dan het: *enz.*, waarmede deze zinsnede besloten wordt? Dit ware dan slechts een stoplap, die niet alleen nutteloos zoude wezen, maar ook tot verkeerde opvattingen leiden moest, daar men hierin natuurlijk eene bedoeling moet zoeken.

Neen! de wetgever bedoelde eenig en alleen tot beter verstand der vastgestelde algemeene bepaling in een paar bijzonderheden te treden; ten welken einde hij de naast aan de hand liggende voorbeelden opgaf, het voor het overige aan den betreffenden Minister overlatende, verder alle die middelen ter hand te nemen, welke eene meer naauwkeurige kennis der omstandigheden en eene uitgebreidere ondervinding hem bij verloop van tijd als noodzakelijk of nuttig zoude kunnen doen kennen.

Hieruit blijkt dus, dat reeds de letter der aangehaalde wet lijnregt met de door de *Arnhemsche Courant* hieraan gegevene uitlegging strijdig is. Wat nu den geest dezer wet aangaat, zullen wij trachten te doen zien, dat hierdoor de handelwijze des Ministers volkomen gebillijkt wordt. Immers de wetgever bedoelde de gelden, waarvan hier spraak is, aan te wenden tot bevordering van kunst en volksvlijt, ten einde het doen van nuttige uitvindingen, zoowel als de daarstelling van de algemeene welvaart bevorderende instellingen te vermeerderen. Ter voldoening aan dit voorschrift is er voorzeker geen meer doelmatig middel dan het daarstellen eener inrigting van onderwijs, waardoor anderen in staat worden gesteld weder op hunne beurt uitvindingen te doen, en in kunst en nijverheid verbetering en vooruitgang te brengen. Eene gunstige besturing of een gelukkig toeval, hoe men dit wil beschouwen, moge somtijds enkele zelfs geheel onkundige menschen tot de gewigtigste ontdekkingen geleid hebben, maar het blijft desniettemin zeker, dat diegene, die in eenig vak grondig is onderwezen, en daaraan op eene stelselmatige wijze verbetering en uitbreiding tracht te geven, oneindig meer kans heeft van te slagen, dan hij, die hierin als het ware slechts door een blind geluk moet begunstigd worden, en de ondervinding heeft dan ook in talrijke voorbeelden van vroegeren en lateren tijd aangetoond, dat de gewigtigste uitvindingen meerendeels het werk van groote geleerden en kunstenaars in verschillende vakken zijn geweest. Het moest dus, zoo als van zelve spreekt, de bedoeling zijn en in den geest eener wet, die de bevordering van kunst en volksvlijt ten doel heeft, liggen, dat dit zoo hoogst belangrijk middel, ter bereiking hiervan niet zoude worden veronachtzaamd, en daar nu de school te Delft eene geheel in dien geest ingerigte polytechnische instelling is, meenen wij te mogen vaststellen, dat de Minister door van de hem door den letter der wet van 25 Januarij 1817 gegevene bevoegdheid gebruik te maken, geheel en al in den geest derzelve heeft gehandeld. T.

RIJN-SPOORWEG.

AANKONDIGING DER VOORLOOPIG VASTGESTELDE VERTREK-UREN

voor de WINTERDIENST.

Aanvang nemende den 28. December 1843.

Van AMSTERDAM naar UTRECHT.

VAN AMSTERDAM.	VAN ABCOUDE.	VAN NIEUWERSLUIS.	VAN BREUKELEN.	AANKOMST te UTRECHT.
Voor den middag 11 ure 20 min.	Voor den middag 11 ure 41 min.	Voor den middag 12 ure 1 min.	's middags 12 ure 8 min.	's middags 12 ure 28 min.
Na den Middag 4 » 30 »	Na den middag 4 » 51 »	Na den middag 5 » 11 min.	» 5 » 18 »	» 5 » 38 »

Van UTRECHT naar AMSTERDAM.

VAN UTRECHT.	VAN BREUKELEN.	VAN NIEUWERSLUIS.	VAN ABCOUDE.	AANKOMST te AMSTERDAM.
's morgens 9 ure 20 min.	's morgens 9 ure 41 min.	's morgens 9 ure 52 min.	's morgens 10 ure 8 min.	's morgens 10 ure 28 min.
Na den middag 1 » 20 »	Na den middag 1 » 41 »	Na den middag 1 » 52 »	Na den middag 2 » 8 »	Na den middag 2 » 28 »

RIJTUIGEN, PAARDEN, SLAGTVEE of anderen Dieren, worden voorloopig niet vervoerd.

De Reizigers worden verzocht ¼ uur voor den vertrektijd, op de Stations tegenwoordig te zijn: Vijf minuten voor den vertrektijd, worden de kantoren tot afgifte van plaatsbriefjes gesloten.

Op de Tusschen-Stations kan het uur van vertrek eenige minuten verschillen, en worden aldaar slechts Reizigers opgenomen, in zooverre er plaats in de Rijtuigen is.

Men is verpligt om de bagage of eenige andere goederen, uiterlijk ¼ uur voor het vertrek, in de Goederen-Kantoren aan te brengen; later bezorgd wordende, vertrekken dezelven met den eerstvolgenden trein.

De Ingenieur Directeur,
L. I. A. VAN DER KUN.

Utrecht December 1843.

UIT DE HAND TE KOOP.

(3536) *,* Eene KRUIDENIERS-AFFAIRE, op eenen goeden Stand te Utrecht, alwaar dezelve sedert vele jaren wordt uitgeoefend, met al de zich daarin bevindende goederen. De huur van het Huis kan daarbij worden overgenomen. Adres onder Litt. L. N. aan het bureau dezer Courant.

(3537) *,* De ondergeteekende berigt, dat hij het van ouds zoo zeer gerenomeerde LOGEMENT, genaamd de ENGEL, *buiten de gewezen Tolsteeg-poort* alhier, heeft geopend tot het houden van LOGEMENT en STALLING, KOFFIJHUIS en VERHUURDER van PAARDEN en RIJTUIGEN, waartoe hij zich aanbeveelt aan zijne stadgenooten, familien en reizigers, onder beloften van niets onbeproefd te laten, om in alle opzigten te voldoen.

C. D. DE HEUS.

Utrecht den 20. Dec. 1843.

WIJNEN.

(3538) *,* Bij J. BAPTIST CHEUDA, Wijnkooper in de Hamburgerstraat No. 182, te Utrecht, zijn te bekomen diverse soorten van Bordeaux, Médoc en andere fijne Wijnen, enz., tot de minste mogelijke prijzen; bij wien voor een ieder prijscouranten met de juiste opgaaf per anker en per flesch te bekomen zijn.

GALANTERIEN

Oud-Kerkhof No. 57.

(3539) *,* De ondergeteekende berigt zijne geëerde begunstigers, dat hij wederom heeft ontvangen een groot assortiment *Nieuwigheden*, zeer geschikt voor Nieuwjaars-Geschenken, welke voor zeer billijke prijzen zullen worden verkocht.

G. W. DEKKING.

(3540) *,* De ondergeteekende heeft de eer het publick te verwittigen, dat hij zich alhier heeft gevestigd in de Telingstraat, nabij de Hoogt No. 145. Hij maakt, slijpt, repareert en verkoopt alle soorten van BRILLEN, zoowel in concaaf als in confex, Microscepen, Verrekijkers, en alle Optische Werken. Bevelende zich in ieders gunst en recommandatie.

J. J. LAUWERS.

EZELINNEN- KOEIJEN- EN GEITEMELK.

(3541) *,* De ondergeteekende verwittigt hare geëerde begunstigers, dat zij met 15 Dec. ll. van woonplaats is veranderd, buiten de Wittevrouwenpoort wijk I. No. 37, blijvende zij zich in bovengemelde zaak aan hare geëerde stadgenooten aanbevelen, terwijl zij eene prompte en civiele bediening belooft.

wed. I. H. F. VAN MUNSTER,
vroeger wed. W. VAN DER WURFF.

(3542) *,* Iemand genegen zijnde als REMPLACANT in dienst der Nationale Militie op te treden, vervoege zich hiertoe, met opgave van prijs, ouderdom, betrekking, woonplaats enz., met franco brieven onder Letter B. bij den Boekhandelaar *J. Hoedemaker*, Marieplaats te Utrecht

(3543) *,* Le soussigné se propose d'ouvrir, à son domicile, St. Pieters-Kerkhof, un cours de cosmographie, dont les séances auront lieu chaque mercredi soir à six heures et demie, pour les commançants, et le jeudi à la même heure, pour des jeunes-gens qui ont quelques notions de géométrie. Le prix du cours de VINGT séances est HUIT florins. L'ouverture est fixée au 10 Janvier prochain.

P. J. BAUDET.

Oesters en Zeekreeften.

(3544) *,* De ondergeteekende berigt door deze zijne geëerde begunstigers, heden ontvangen te hebben, eene partij levende Zeekreeften, en eene extra partij versche gespeende *Zeeuwsche* en dito *Engelsche* OESTERS, vette Winterzalm, opregte Engelsche Bokking en dito Sprot. Nieuwe Bergsche Anchovisch, opregte Rootsmans Winter en fijne Gemarioneerde Haring, Long en Rond Stokvisch, Paling in het zuur; Spaansche Castanjes, Zeeuwsche Aard Akers en alle soorten van Minerale en Bitterwater alsmede Kissinger Ragozze, en fijne Engelsche Bieren, alles tot de minste prijzen.

Utrecht *A. VAN BROEKHUIJZEN,*
den 29. Dec. 1843. Lijnmarkt te Utrecht.

(3545) *,* Heden versch ontvangen: groote Engelsche OESTERS à 2 gulden, en beste Bergsche Anchovisch à 1 gulden de 100 stuks, Spaansche Kastanjes à 15 cts. de vijf oncen, Engelsche Sprot en dito Bokking, gemarionneerde Haring en Citroenen, à 2,50 cts. de 100 stuks.

P. VAN DEN BOSCH,
hoek van de Vischmarkt, bezijden het Stadhuis.

(3546) *,* Bij *H. FRIJLINK*, te Amsterdam, komt heden van de pers:

1. HET MISDADIG ENGELAND, Geschiedkundig Gedenkstuk der Wanbedrijven van het Britsche Staatsbewind, sedert de eerste moordtooneelen in Ierland tot aan de vergifting der Chinezen. Naar het Fransch van E. REGNAULD; gewijzigd en aangevuld door E. VAN DER MAATEN. *Tweede deel* ƒ 2,90. (De hoogstbelangrijke inhoud van dit Deel is opgegeven in het *Leeskabinet* No. 12 van dit jaar.) Het *Derde en Laatste Deel*, inhoudende HOLLAND EN ZIJNE KOLONIEN, (*gelijk dit opzettelijk bewerkt*) volgt nog dit jaar.

2. E. L. BULWER, DE LAATSTE DER BARONNEN, Vier Deelen compleet. *Met vignetten op staal* ƒ 11,60.

J. G. DICKENS, LEVEN EN LOTGEVALLEN VAN MAARTEN CHUZZLEWIT, zijne Bloedverwanten, Vrienden en Bekenden, met Platen, No. 12.

Op den eersten van elke maand verschijnt een Nommer. 7 Nommers vormen een Boekdeel à ƒ 3,15.

(3547) *,* Bij N. VAN DER MONDE, is van de pers gekomen en verzonden:

I. PROSPECTUS, wegens de uitgaven van een bouwkundig werk getiteld DE DOM TE KEULEN, naar het Hoogduitsch van A. VON BINZER door J. VAN MAURIK, Stads architect te Utrecht, opgehelderd met 5 platen gr. 4°.

II. Prospectus van GESCHIED en OUDHEIDKUNDIGE BESCHRIJVING van UTRECHTS PLEINEN, STRATEN, STEEGEN, WATERLEIDINGEN, WEDDEN, PUTTEN en POMPEN; bevattende een overzigt van de oude plaatsgesteldheid der Stad, benevens hare bewaking, verlichting en verdere maatregelen tot veiligheid en gemak der ingezetenen op de openbare wegen genomen, in gr. 8°. *met plans en afbeeldingen.*

III. PROVINCIALE en STADS ALMANAK met wettelijke verordeningen. ƒ 1,40.

IV. Dezelfde ZONDER de wetten. ƒ 0,75 cent.

Dit is de eenigste Almanak waarin opgenomen zijn de TARIEVEN voor *passagiers* en *goederen* van den RIJN SPOORWEG.

NIEUWE LEESINRIGTING.

(3548) *,* Bij den ondergeteekende is, voor het volgende jaar, de gelegenheid opengesteld tot het lezen van FRANSCHE EN HOLLANDSCHE TIJDSCHRIFTEN OF MAANDWERKEN. Prospectus en voorwaarden zijn bij hem gratis verkrijgbaar.

Utrecht D. SCHELTEMA,
23. Dec. 1843. Voorstraat, hoek Boothstraat.

De prijs der BOTER te Leeuwarden den 22. Dec. 1843, ƒ 34,00 à 36,00.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag: Rogge ƒ 163,50 het Last. — Tarwe ƒ 8,25 de Mudde.

De prijzen der Fondsen waren den 27. Dec. te Amsterdam.

Werkelijke Schuld 2½ pCt. 55 à 55⅛. Dito 5 pCt. 99⅛ à 99⅜. Amort. Syndic. 4½ pCt. 94⅛ à 94⅜. Dito 3½ pCt. 79⅛ à 79¼. Hand. Maatsch. 4½ pCt. — à —. O. I. Leen. 5 pCt. 99 à 99¼. Spanje 5 pCt. Ardoin 20⅞ à 20⅞. Coup. 19¾ à 21⅛. Russ. Obl. bij *H. en Co.* 5 pCt. 108 à 108⅛. Dito 1828-1829 5 pCt. 107⅛ à 107¼. Cert. bij dito 1831-33 5 pCt. 99⅛ à 99¼. Dito bij *Hope* 4 pCt. 90⅛ à 90¼. Brazilie 5 pCt. 76½ à 77.

UTRECHT, bij *L. E. BOSCH & Co.*